

ΚΟΙΝΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ GREENPEACE – ΣΕΦ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΤΕΕ

Προς: Πρόεδρο ΤΕΕ κ. Γ. Αλαβάνο

Θέμα: **Θέσεις του ΤΕΕ για το Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Φωτοβολταϊκών**

10 Αυγούστου 2007

Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε,

Διαβάσαμε με έκπληξη την ανακοίνωση του ΤΕΕ που προτείνει άμεση αναστολή του Προγράμματος Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Σταθμών, καθώς και την επιχειρηματολογία που το συνοδεύει. Θα συμφωνήσουμε μαζί σας ότι η μέχρι τώρα εφαρμογή του Προγράμματος παρουσιάζει πολλά προβλήματα και ελλείψεις. Θα διαφωνήσουμε όμως στο αίτημά σας για αναστολή του. Τυχόν αναστολή του, δεν σημαίνει απλώς την ακύρωσή του στην πράξη, αλλά ένα πισωγύρισμα που θα έχει μακροχρόνιες επιπτώσεις τόσο για τα φωτοβολταϊκά όσο και για την προσέλκυση πράσινων επενδύσεων στη χώρα μας.

Αναφέρετε πως “οι συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί στον τομέα οδηγούν σε τελείως λανθασμένο δρόμο, με ασήμαντα οφέλη και με μεγάλη επιβάρυνση της εθνικής οικονομίας, των καταναλωτών και των εν δυνάμει επενδυτών”.

Ασήμαντα οφέλη; Η εφαρμογή του Προγράμματος σημαίνει την αποφυγή της έκλυσης ενός εκατομμυρίου τόνων διοξειδίου του άνθρακα ετησίως. Παράλληλα, όπως αποδεικνύεται σε σχετική έκθεση του ΣΕΦ, για κάθε ευρώ που δίνεται για να ενισχυθεί η ηλιακή κιλοβατώρα που παράγεται από τα φωτοβολταϊκά, η χώρα παίρνει πίσω ως κοινωνικό όφελος τουλάχιστον 1,2 ευρώ, χωρίς στα οφέλη να συνυπολογίσουμε την ασφάλεια του εφοδιασμού, τα αναπτυξιακά οφέλη και τις επιπλέον θέσεις εργασίας.

Μιλάτε για ασήμαντα οφέλη των εν δυνάμει επενδυτών και την ίδια ώρα κάνετε λόγο για **“γρήγορο και εύκολο κέρδος”**. Δεν μπορεί να ισχύουν προφανώς και τα δύο. Οι επενδύσεις στα φωτοβολταϊκά, σε καμία περίπτωση δεν σημαίνουν γρήγορο και εύκολο κέρδος. Απαιτούν κεφάλαια, ρίσκα, και υπομονή αφού, με τα σημερινά κίνητρα όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί, η απόσβεση της επένδυσης απαιτεί περίπου μία δεκαετία. Όποιος πιστεύει και διαδίδει τα αντίθετα και υπόσχεται “λαγούς με πετραχήλια” σε υποψήφιους επενδυτές, μόνο κακό κάνει στην ανάπτυξη της αγοράς.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνετε στο κόστος εφαρμογής του Προγράμματος. Αναφέρετε μάλιστα πως οι τιμές πώλησης της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας *“είναι οι υψηλότερες στην Ευρώπη και δεν φαίνεται να προέκυψαν μετά από κατάλληλες οικονομικές και ενεργειακές αναλύσεις, αλλά ούτε την εξυπηρέτηση κοινωνικών, οικονομικών και αναπτυξιακών στόχων”*.

Με την ψήφιση του Ν. 3468/2006 και τη θέσπιση νέων κινήτρων για την παραγόμενη ηλιακή κιλοβατώρα, η Ελλάδα έγινε η 4^η σημαντικότερη αγορά για τα φωτοβολταϊκά στην Ευρώπη. Ας δούμε τι προσφέρουν οι άλλες τρεις δυναμικές αγορές, δηλαδή η Γερμανία, η Ισπανία και η Ιταλία (τιμές 2007).

Χώρα	Τιμές πώλησης ηλιακής κιλοβατώρας (€/kWh)	Εγκατεστημένη ισχύς στα τέλη του 2006 (MWp)	Στόχος
Γερμανία	0,39-0,62	3.063	Ανοιχτός
Ισπανία	0,42-0,44 (τα πρώτα 25 χρόνια και 80% μετά για όσο λειτουργεί το σύστημα)	118,1	371 MWp ως το 2010
Ιταλία	0,36-0,49	57,9	3.000 MWp ως το 2016
Ελλάδα	0,40-0,50	6,7	Τουλάχιστον 700 MWp ως το 2020

Είναι σαφές ότι οι παρεχόμενες στην Ελλάδα τιμές είναι παραπλήσιες με αυτές που ισχύουν στις άλλες δυναμικές αγορές και κυρίως στις “ανταγωνίστριες” χώρες Ισπανία και Ιταλία. Ακόμη κι αν δεχτούμε ότι οι τιμές στην Ελλάδα προέκυψαν χωρίς *“κατάλληλες οικονομικές και ενεργειακές αναλύσεις”*, δύσκολα μπορεί να ισχυριστεί κανείς κάτι τέτοιο για τις άλλες χώρες.

Στην επιστολή σας αναφέρεστε “στην υπέρογκη επιβάρυνση του ελληνικού δημοσίου για επιχορηγήσεις Φωτοβολταϊκών Συστημάτων ισχύος 700 MW_p (εκτιμάται ότι θα είναι της τάξης των 1,5 δισ. €), που δεν θεωρείται η καλύτερη αξιοποίηση δημοσίου χρήματος”, καθώς και στην “υπέρογκη επιβάρυνση των καταναλωτών ηλεκτρικού ρεύματος”. Τα χρήματα αυτά αφορούν την περίοδο ισχύος του τρέχοντος αναπτυξιακού νόμου (2007-2013), πράγμα που σημαίνει ότι η πλήρης ανάπτυξη και εφαρμογή του Προγράμματος (που προφανώς θέλει χρόνια για να υλοποιηθεί) απαιτεί κατά μέσο όρο 200 εκατ. € ετησίως για μια περίοδο επτά ετών. Να σας θυμίσουμε ότι η επιδότηση των πετρελαϊκών σταθμών στα νησιά κοστίζει στη ΔΕΗ, και εμμέσως σε όλους μας, 300 εκατ. € ετησίως και μάλιστα για πολύ μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Η ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών μάλιστα υποκαθιστά ποσοστό της παραγόμενης από πετρέλαιο ενέργειας στα νησιά και μειώνει αυτή τη ζημιά. Και ενώ οι επιδοτήσεις στα φωτοβολταϊκά είναι στοχευμένες και εστιάζουν στην παραγωγή καθαρής ενέργειας, η “κοινωνική” πολιτική που ασκείται σήμερα στα νησιά με την επιδότηση των πετρελαϊκών σταθμών, επιδοτεί, μεταξύ άλλων, και τις πισίνες στη Μύκονο, παρέχοντας τους φθηνό ρεύμα, ρεύμα που σήμερα πληρώνουν όλοι οι καταναλωτές.

Λέτε πως “οι ποσοτικοί στόχοι που έχουν τεθεί είναι υπερβολικοί... Τέτοιοι στόχοι ελαχιστοποιούν το κοινωνικο-οικονομικό όφελος αφού δεν συμβάλλουν στη δημιουργία βιώσιμης αγοράς και δεν αποτελούν κίνητρο για σοβαρές βιομηχανικές και κατασκευαστικές επιχειρηματικές δράσεις, ούτε βέβαια οδηγούν στην αύξηση της απασχόλησης”.

Γιατί είναι υπερβολικός ο στόχος για τουλάχιστον 700 MW_p ως το 2020; **Η Γερμανία εγκατέστησε σε ένα μόνο έτος (2006) 1.153 MW_p. Γιατί η Ελλάδα δεν μπορεί να εγκαταστήσει 700 MW_p σε 15 χρόνια;** Γιατί ο στόχος αυτός δεν αποτελεί κίνητρο “για σοβαρές βιομηχανικές και κατασκευαστικές επιχειρηματικές δράσεις, ούτε βέβαια οδηγούν στην αύξηση της απασχόλησης”; Τι καλύτερη απόδειξη υπάρχει από το γεγονός ότι όλοι σχεδόν οι μεγάλοι επιχειρηματικοί όμιλοι της χώρας έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για τα φωτοβολταϊκά; Σε ότι αφορά την αύξηση της απασχόλησης, ήδη, από την ψήφιση του Ν. 3468/2006 και μετά, έχουν δημιουργηθεί πολλές δεκάδες νέες επιχειρήσεις εμπορίας και εγκατάστασης φωτοβολταϊκών, ενώ υλοποιούνται επενδύσεις στον τομέα της παραγωγής φωτοβολταϊκών στη χώρα μας και σχεδιάζονται αρκετές νέες παραγωγικές μονάδες. Αυτό συνεπάγεται τη δημιουργία πολλών εκατοντάδων νέων θέσεων εργασίας και μάλιστα σε ένα τομέα αιχμής. Άλλωστε, τα φωτοβολταϊκά είναι πρωταθλητές μεταξύ των ενεργειακών τεχνολογιών στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα.

Εργατοέτη σε σχέση με φυσικό αέριο (αέριο = 1)	ανά μονάδα ισχύος	ανά μονάδα ενέργειας
Φωτοβολταϊκά	2,5	13,6
Αιολικά	0,9	2,7
Βιομάζα	2,4	1,8
Γεωθερμία	2,8	1,8
Ηλιοθερμικά	1,4	4,5
Υδροηλεκτρικά	1,2	5
Άνθρακας (παραγωγή)	0,5	0,4
Άνθρακας (παραγωγή & ορυχεία)	1	0,7
Πετρέλαιο (παραγωγή)	0,4	0,55
Φυσικό αέριο (παραγωγή)	0,2	0,2
Φυσικό αέριο (παραγωγή & τροφοδοσία καυσίμου)	1	1

Αναφέρετε ακόμη πως “οι συγκεκριμένοι στόχοι θα προκαλέσουν, επίσης, και άλλες σοβαρές παρενέργειες στην αγορά όπως η έλλειψη εξοπλισμού, η αύξηση τιμών, οι ευκαιρίες για διοχέτευση εξοπλισμού αμφιβόλου ποιότητας, που θα πληρωθεί και με δημόσιο χρήμα κλπ.”. Από πού συνάγεται αυτό; Την τελευταία χρονιά είχαμε μείωση των παρεχόμενων τιμών στην ελληνική αγορά. Η έλλειψη εξοπλισμού (που όντως ίσχυε τα δύο προηγούμενα χρόνια) αντιμετωπίζεται πλέον διεθνώς με την κατασκευή δεκάδων νέων παραγωγικών μονάδων. Όσο για την ποιότητα των παρεχόμενων προϊόντων, είμαστε οι πρώτοι που ζητάμε να επιβληθούν πιστοποιημένα προϊόντα, κάτι που μπορεί να γίνει με την επιδότηση μόνο τέτοιων φερέγγυων συστημάτων, όπως άλλωστε προβλέπεται από την αντίστοιχη διάταξη της νέας Υπουργικής Απόφασης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας για τις επενδύσεις που θα ενισχυθούν από τον αναπτυξιακό νόμο.

Λέτε ακόμη πως “δεν έχουν μελετηθεί οι επιπτώσεις των φωτοβολταϊκών συστημάτων στο ελληνικό σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας”. Επ’ αυτού ρωτήστε τους συναδέλφους σας μηχανικούς του ΔΕΣΜΗΕ, της ΡΑΕ και της ΔΕΗ. Η υλοποίηση του εθνικού στόχου για τα φωτοβολταϊκά, όχι απλώς δεν συνεπάγεται προβλήματα για το Σύστημα και το Δίκτυο, αλλά αντιθέτως θα τα ενισχύσουν. **Τα φωτοβολταϊκά μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στην αντιμετώπιση των αιχμών ζήτησης και στην αποτροπή black-out.** Κάτι τέτοιο ενισχύεται και από πρόσφατες μελέτες στις ΗΠΑ και την Αυστραλία, όπου αποδείχτηκε ότι η διάσπαρτη εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων θα βοηθούσε στην αποτροπή των μεγάλων black-out όπως αυτό που ταλαιπώρησε τη βόρεια Αμερική τον Αύγουστο του 2003.

Είναι αλήθεια ότι τα νέα κίνητρα για τα φωτοβολταϊκά δημιούργησαν μια επενδυτική φρενίπιδα. Δεν είναι όμως αλήθεια ότι πρόκειται για φαινόμενο “χωρίς προηγούμενο στην ευρωπαϊκή και διεθνή αγορά”. Ρωτήστε τους Ισπανούς, τους Ιταλούς ή ακόμη και τους “σοβαρότερους” Γερμανούς για τη δική τους εμπειρία. Όλοι λίγο πολύ πέρασαν απ’ αυτή τη φάση μέχρι η αγορά να βρει το δρόμο της. Και αυτό είναι το ζητούμενο. Να βρει η αγορά ένα καλό βηματισμό. Να απαλλαχθεί από ευκαιριακούς “χρυσοθήρες”, να προσελκύσει τους σοβαρούς επενδυτές, μικρούς και μεγάλους, να δούμε επιτέλους να εγκαθίστανται συστήματα στην πράξη.

Και βέβαια θέλουμε να δούμε να εγκαθίστανται μικρά συστήματα στον κτιριακό τομέα. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν χρειαζόμαστε και τα μεγαλύτερα συστήματα. Δείτε για παράδειγμα τι συμβαίνει σήμερα στη Γερμανία. Ενώ η αγορά ξεκίνησε με μικρά σχετικά συστήματα, σήμερα υλοποιούνται μεγάλα έργα (της τάξης των 40 MWp), ακριβώς γιατί και αυτά έχουν να παίξουν το δικό τους ρόλο στην ενίσχυση των δικτύων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Κύριε Πρόεδρε,

Για ακόμη μια φορά θα συμφωνήσουμε μαζί σας ότι απαιτείται διάλογος για το πώς προχωράμε από δω και μπρος. Με το τρένο όμως να τρέχει, όχι σε στάση. Μετά από χρόνια προσπαθειών, αποκτήσαμε επιτέλους ένα θεσμικό πλαίσιο ενίσχυσης των φωτοβολταϊκών. Ο μηδενισμός του κοντέρ και η επανεκκίνηση δεν αποτελούν λύση, αλλά καταστροφή για τη νέα αυτή αγορά που τώρα προσπαθεί να κάνει τα πρώτα της βήματα.

Την ίδια ώρα, στην ελληνική ενεργειακή αγορά συμβαίνουν όντως σημεία και τέρατα. Γιατί ενοχλεί άραγε η εγκατάσταση 700 MWp φωτοβολταϊκών και δεν ενοχλεί η διαφανόμενη επέλαση του ρυπογόνου λιθάνθρακα (οι μέχρι τώρα προτάσεις αγγίζουν τα 1.600 MW). Γιατί διυλίζουμε τον κώνωπα και καταπίνουμε την κάμηλο; Μήπως οι προτάσεις για λιθανθρακικούς σταθμούς προέκυψαν από κάποιο μακροχρόνιο ενεργειακό σχεδιασμό, όπως ζητάτε για τα φωτοβολταϊκά; Εκεί αναζητήστε τους χρυσοθήρες του γρήγορου και εύκολου κέρδους και μάλιστα σε βάρος του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης. Εκεί, όχι στην καθαρότερη ενεργειακή τεχνολογία που γνωρίζει σήμερα ο άνθρωπος.

Θα μπορούσε πράγματι ένα πρόγραμμα φωτοβολταϊκών να σχεδιαστεί καλύτερα ή να βελτιωθεί στο μέλλον. Επειδή όμως η Ελλάδα έχει ήδη καθυστερήσει στον τομέα αυτό, δεν είναι σκόπιμο, αυτή τη στιγμή, να έχουμε άλλες καθυστερήσεις. Αντίθετα θα πρέπει να

πεισθεί η όποια κυβέρνηση προκύψει από τις επερχόμενες εκλογές να υιοθετήσει πρόσθετα μέτρα για την αποτελεσματικότερη ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών στην Ελλάδα.

Κύριε Πρόεδρε,

Πιστεύουμε, ότι τόσο εσείς ο ίδιος, όσο και το Τεχνικό Επιμελητήριο, είστε υπέρ των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και των φωτοβολταϊκών ειδικότερα. Επειδή, λοιπόν, αυτή τη στιγμή η ανάπτυξη των ΑΠΕ και ιδιαίτερα των φωτοβολταϊκών στην Ελλάδα, βρίσκεται σε κρίσιμη φάση, σας παρακαλούμε, ως πρόεδρος όλων των μηχανικών, να επανεξετάσετε το πρόβλημα με τις πραγματικές του διαστάσεις και να διευκρινίσετε τη θέση του Τεχνικού Επιμελητηρίου στο σημαντικό αυτό θέμα.

Με εκτίμηση

Γ. Ανεμοδουράς
Πρόεδρος
Συνδέσμου Εταιριών Φωτοβολταϊκών (ΣΕΦ)

Νίκος Χαραλαμπίδης
Διευθυντής
Ελληνικού γραφείου Greenpeace